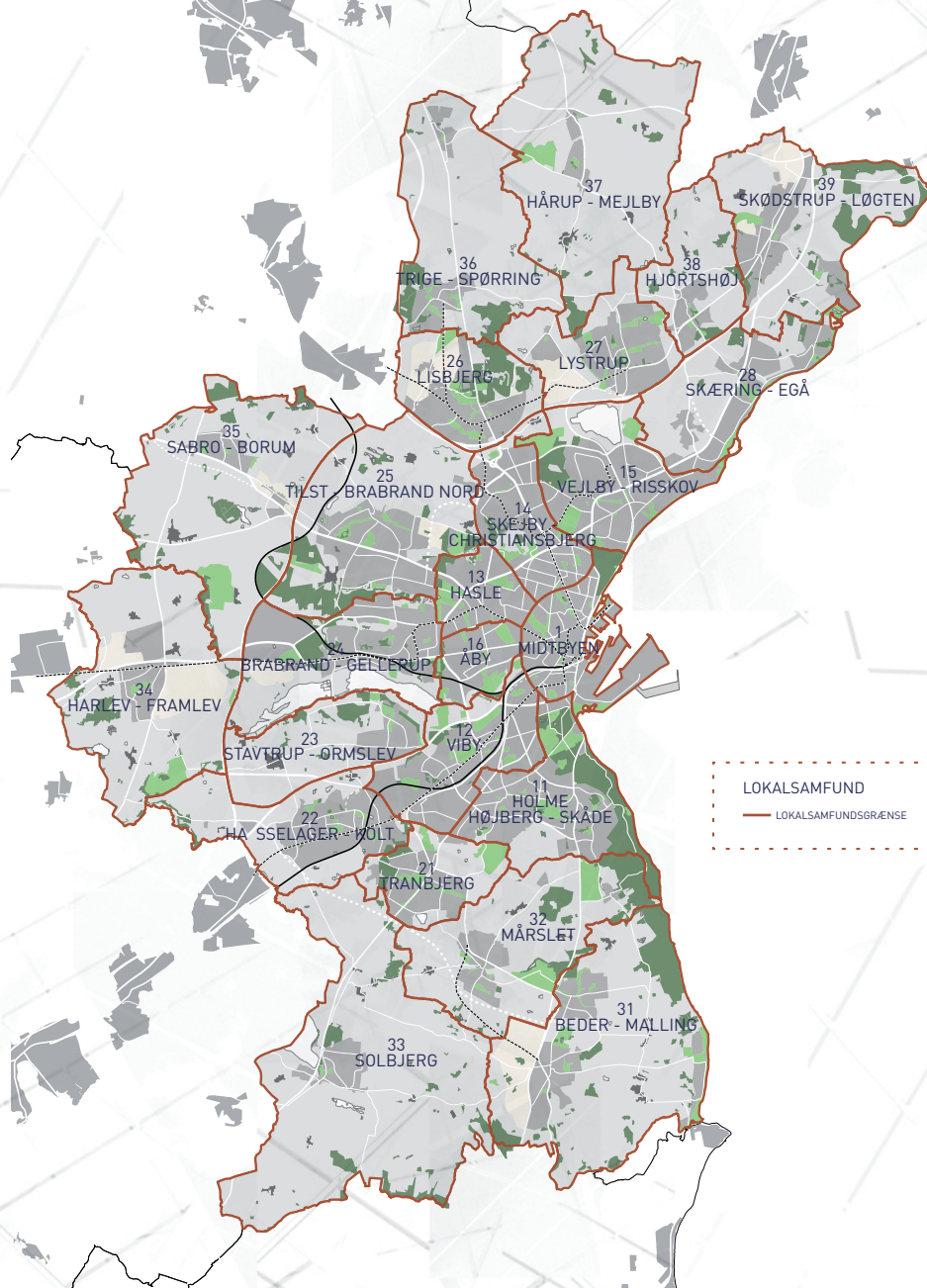

MEDBORGERSKABSPOLITIK

INTRODUKTION

Et fælles samfund kræver en fælles indsats

For at fastholde og udvikle et socialt, økonomisk og bæredygtigt velfærdssamfund kræver det, at politikere, borgere, virksomheder, foreninger og medarbejdere i kommunen (herefter betegnet "vi" eller aarhusborgere) gentænker måden, vi er sammen om Aarhus.

Medborgerskab er et af Aarhus Byråds konkrete mål for udvikling af Aarhus og en metode til at nå visionen om at gøre Aarhus til en god by for alle.

Medborgerskabspolitikken skal:

- Sætte fælles ramme og retning for samarbejdet om Aarhus
- Skærpe roller og ansvar, når vi samarbejder om Aarhus
- Inspirere og give lyst og rum til engagement
- Understøtte os i at gå fra ord til handling
- Fremme medmenneskelighed og accept
- Bidrage til at alle kan føle sig trygge og hjemme
- Bidrage til at skabe et mangfoldigt samfund, hvor vi mødes på tværs af alder, boligområder, etnicitet og livsformer

Medborgerskabspolitikken er en paraply-politik, som spiller sammen med kommunens øvrige politikker og bygger videre på Aarhusmodellen for borgerinddragelse formuleret i 2004.

Medborgerskabspolitikken er både en anerkendelse af det medborgerskab, der allerede findes, og en opskrift på hvordan vi er sammen om Aarhus.

Medborgerskab angår alle, fra borgmester til vuggestuebarn

Som aarhusborgere er vi en del af noget, der er større end os selv. Alle betyder noget og vi er alle medborgere. Men aktivt medborgerskab er noget den enkelte kan udfolde i mere eller mindre grad.

Medborgerskabspolitikken henvender sig til alle aarhusborgere og vedrører borgersamarbejdet i alle kommunens forvaltninger. Ambitionen er, at alle der bor, arbejder eller studerer i Aarhus tager medborgerskab på sig.

“ Hvis vi hver især tager ansvar for at fortælle om det til vores naboer og kollegaer, så vil medborgerskab få et stærkt lokalt fundament og vokse derfra.”
(Citat: borgergruppe)

“ Hvis vi hver især tænker i positivt samarbejde mellem borger og kommune, så vil aktivt medborgerskab få tingene til at blive lidt sjovere.” (Citat: borgergruppe)

DEFINITION AF MEDBORGERSKAB

Medborgerskab er vigtigt

Når vi skaber noget sammen, får vi medejerskab. Medejerskab giver lyst til at tage del i fællesskabet. Når vi tager del i fællesskabet oplever vi os som medborgere. Når vi oplever os som medborgere, så styrker vi ligeværd, og det er en forudsætning for at vi kan deltage lige og frie i samfundet.

Medborgerskab i Aarhus er at:

- Bruge sine evner og muligheder bedst muligt til gavn for samfundet
- Deltage i og skabe aktiviteter som inkluderer
- Omsætte værdifuld viden til værdifuld praksis
- Bygge bro på tværs af generationer, køn, etnicitet, indkomst, fagområder, boligområder mv.
- Alle aarhusborgere oplever sig som en del af fællesskabet
- Mødes i forpligtende og uforpligtende fællesskaber
- Hjælpe hinanden med at få økonomiske, sociale, sundhedsmæssige og miljømæssige forhold til at gå op i en højere enhed

Medborgerskab opstår ud af idéer, interesser, engagement, behov og omtanke for andre. En forudsætning for at medborgerskab kan blomstre er, at aarhusborgere investerer tid og følelser i hinanden eller i en sag. Jo bedre vi er i stand til at få vores samfund til at hænge sammen, jo bedre vilkår har vi for medborgerskab.

ROLLER OG ANSVAR

Sammen om nye løsninger

Vi skal sammen øve os i at finde nye løsninger til at udvikle velfærdssamfundet. For at kunne det, skal vi bløde de traditionelle roller op og gentænke måden, vi møder hinanden.

Aarhusborger

Som Aarhusborgere vil vi se kommunen, virksomheder, uddannelsesinstitutioner som gode potentielle medspillere. Men vi behøver ikke altid have kommunen "ind over". I stedet skal vi være velovervejede i kravene til fællesskabet og kommunen. Vi skal tage personligt ansvar for vores lokalområde og for hinanden. Vi skal deltage med de ressourcer, vi har. Hvis vi vil noget, kræver det nogle gange, vi selv går forrest.

Man kan ikke tvinges til medborgerskab. Men man har ret til at deltage og man kan have "lyst til pligt" og lyst til at engagere sig i sine medborgere, i sit lokalområde eller i en sag. Det handler om at ville yde en indsats, fordi det giver mening og skaber værdi for den enkelte borger og for Aarhus.

Byråd

Som politikere skal vi skabe rammer og retning for udvikling af Aarhus og samtidigt skabe plads og rum for medborgerskab. Vi skal give ansvar til borgerne. Budgetter og ansvar skal lægges ud til lokalsamfundene samtidigt med, at der stilles større krav til borgernes engagement og ansvar for at leve op til intentionerne i medborgerskabspolitikken.

“ Hvis vi hver især engagerer os i praktiske fællesskaber, vil medborgerskab vokse af sig selv.”
(Citat: borgergruppe)

I byrådet skal vi være parate til at tage nye og utraditionelle metoder i brug, for at forny og forandre samarbejdet med hinanden og med borgerne. Vi skal turde satse på det eksperimenterende, det skæve og bakke op om ledere, medarbejdere og borgere, der gør det samme. Vi skal turde vove noget. Kræver det at regler lempes og mål for kommunen gentænkes, skal vi være parate til at arbejde med det. Byrådet har altid det overordnede ansvar for den kommunale service.

Arbejdspladsen

Som arbejdsplads og virksomhed skal vi tage ansvar for at styrke fællesskabet. Både det særlige fællesskab der skabes i den enkelte virksomhed, på den enkelte arbejdsplads og i det fællesskab, der findes i lokalområdet og i hele Aarhus.

Store virksomheder og organisationer har særlige ressourcer og derfor særlige muligheder for at bidrage til løsninger og muligheder.

Kommune

Som ledere og medarbejdere i kommunen skal vi være parate til at gentænke måden, de kommunale opgaver løses på. Der skal være fokus på relationerne og på effekten for borgerne mere end ydelsen.

Forventninger skal afstemmes med borgerne. Ressourcer skal prioriteres, så de skaber størst mulig nytte for borgerne. Det kan ledere og medarbejdere ikke gøre uden samarbejde med omverdenen.

Vi må være parate til at mødes uden for normal arbejdstid, når det forventes at borgerne deltager i medborgerskabsaktiviteter. I kommunen skal vi vise åbenhed overfor nye initiativer, hjælpe borgerne med at hjælpe hinanden og være parate til at tage konsekvensen af de nye forventninger til borgersamarbejde.

Forventningsafstemning

Kommunen løser en bred vifte af opgaver. Perspektiverne for borgersamarbejde afhænger af typen af opgaver. Nogle opgaver er lovregulerede, hvilket sætter en lovmæssig ramme for hvordan opgaverne udføres. Andre opgaver løses som det beskrives i øvrige strategier, politikker og aftaler.

Eksempler på opgaver, som kommunen løser:

- Udvikling af politikker og strategier
- Myndighedsopgaver, som typisk berører enkelte borgere og virksomheder
- Tilbud og serviceydelser som alle borgere er potentielle brugere af

Hvad enten det er den ene eller anden type opgave, skal bureaukrati og regler altid kunne begrundes og forklares. Kan de ikke det, må de udfordres.

Det er byrådets overordnede ansvar at opfylde de politiske mål for hele Aarhus. Men byrådet, ledere, medarbejdere og borgere bærer et fælles ansvar for at konkretisere kerneopgaven og for at nå en fælles forståelse af, hvordan den bedst løses til gavn for målgruppen.

“ Hvis vi hver især tager ansvar, så vil aktivt medborgerskab i Aarhus betyde gode relationer for alle og en god by at bo i. ” (Citat: borgergruppe)

INKLUSION OG MANGFOLDIGHED

Mangfoldighed skal skabe værdi

Accept, ligeværd, anerkendelse og inklusion er vigtige ingredienser for at styrke medborgerskab i Aarhus.

Som aarhusborgere skal vi arbejde for at nedbryde diskrimination og fordomme om hinanden. Forskellighed skal være en styrke. Det er vigtigt, at dem der kan, går foran og viser åbenhed. Forståelse og en varm velkomst fremmer inklusion.

Prik til hinanden

Der er brug for, at alle aarhusborgere prikker til hinanden og rækker hånden ud – også til dem som sjældent eller aldrig involverer sig. Vi deltager med de ressourcer, vi har.

Vi skal være nysgerrige på, hvordan det giver mening for den enkelte at tage medborgerskabet på sig, hvordan vi kan mødes og hvad vi kan udrette sammen på tværs af alder, boligområder, etnicitet, evner og livsformer.

I Aarhus må vi gøre op med ligegyldighed og dele ud af vores overskud til dem, som ikke har så meget af det. Også for tilflyttere er det vigtigt for inklusionen at få lov at bruge de ressourcer, man har.

“ Hvis vi hver især betragter hinanden som ligeværdige partnere og kommunen giver medborgerne indsigt og indflydelse så vil medborgerskab blive en permanent succes til gavn for alle. ”
(Citat: borgergruppe)

FÆLLESSKABER

Forskellige fællesskaber

Der er ikke kun ét fællesskab men mange fællesskaber - store og små, som udspiller sig i det det nære, det lokale og hele Aarhus.

Styrk lokalsamfundenes roller

Brug erfaringer fra de små nære samfund og byg videre på det, der allerede findes. De lokale miljøer er gode til at praktisere medborgerskab i. Her er det lettere at planlægge og se det, som samler, frem for det som er forskelligt. Dette er især et opmærksomhedspunkt i forhold til inklusion og integration.

Styrk de uformelle fællesskaber og de lokale strukturer. Unødige restriktioner og detailstyring skal undgås. Bydelene må gerne rykke i forskellige retninger.

Skab plads så medborgerskab kan trives og udfolde sig både udendørs og indendørs. Gør rammerne i de kommunale institutioner åbne og rummelige - så medborgerskab også kan udfolde sig der. Udgangspunktet er, at de kommunale institutioner tilhører aarhusborgerne, og derfor er noget vi er fælles om.

Når vi engagerer os, skal vi tænke vores medborgeres synspunkter ind i vores handlinger. Udvis velvilje overfor hinanden og hinandens idéer. Vi skal i fællesskab sikre, at dem, som ikke kan tale for sig selv, får en stemme og dem, som på egen hånd har svært ved at opsøge mulighederne, hjælpes.

Del, dyrk og styrk

Vi skal eksperimentere med forpligtende og givende fællesskaber. Når vi dyrker mulighederne for at dele ressourcer som haver, værksteder, køkkener, aftenskoler, biler, idéer, drømme og planer m.m., så styrker vi medborgerskab, bygger relationer og optimerer anvendelsen af vores potentiale.

FRIVILLIGHED

Det skal være nemt at være frivillig

Frivillige og foreninger udfylder en vigtig rolle i velfærdssamfundet. Både i forhold til at strukturere konkrete indsatser og få alle med i fællesskabet. Det skal anerkendes og bygges videre på.

At udvikle frivillighedsområdet er et fælles ansvar mellem byrådet, kommunen, foreninger, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og borgere.

Jo bedre vi er til at dele vores viden, ressourcer, erfaring og ekspertise, jo bedre er vi til at udvikle Aarhus.

Alle borgere i Aarhus skal have mulighed for at engagere sig og bidrage med det, de brænder for, har lært og er bedst til. Deltagelse er en værdi i sig selv. Barrierer for at være med skal nedbrydes.

Frivilliges indsats skal supplere kommunens kerneopgaver

Frivilliges indsats er et vigtigt supplement til kommunens kerneopgaver og faglige indsatser. Derfor skal frivillige bydes velkomne i kommunen og inddrages mest muligt.

Der skal være bredde og mangfoldighed i de opgaver, man som frivillig kan deltage i. Kommunen skal lade sig inspirere af lokalt initiativ og engagement.

Det er kommunens opgave at tydeliggøre, hvilke opgaver der ikke kan løses af frivillige. Bureaukrati og regler, der står i vejen for det frivillige engagement, skal altid kunne begrundes og forklares. Kan de ikke det, må de udfordres.

Det er et fælles ansvar at formulere de lokale spilleregler for samarbejdet.

Organisatoriske vaner og kulturer i kommunen må ikke stå i vejen for medborgerskab og frivillighed.

SAMSKABELSE OG BROBYGNING

Samskabelse

Der skal være plads til samskabelse i udviklingen af Aarhus. Udgangspunktet er, at alle parter, som har relevans for en sag, er med til at definere, hvad vi ønsker at opnå og hvordan vi gør det. Med samskabelse udvides initiativretten, deltagelsesretten og bevidstheden om, at alle aarhusborgere har en væsentlig rolle i udviklingen af Aarhus.

“ Hvis vi hver især deltager med idéer og debat, så vil aktivt medborgerskab i Aarhus udløse gode idéer at bygge videre på – til allesfordel. ”
(Citat: borgergruppe)

(Ud)dannelse og entreprenørship

Viden og værdier, færdigheder og kompetencer der knytter sig til medborgerskab bør indgå som en naturlig del af alle formelle (ud)dannelsesforløb i Aarhus. Men det kan ikke gøre det alene. Vi er alle rollemodeller.

Værdifuld livserfaring, viden, læring og teori skal anerkendes og omsættes til konkrete handlinger og løsninger i Aarhus. Kommunen, virksomheder og foreninger kan styrke samarbejdet med blandt andet unge og studerende.

Vi skal gentænke måden, vi skaber jobs og inkluderer hinanden på arbejdsmarkedet. Virksomheder kan styrke frivillighed, tal-entudvikling og jobskabelse. Nye partnerskaber kan intensivere samarbejdet om Aarhus.

Fælles aktivitet som brobygger

Vi skal bruge aktiviteter, kunst og kultur som brobygger og til at bringe mennesker sammen på nye måder. Aktiviteter skaber fælles oplevelser, der fremmer medborgerskab. De miljøer, der fungerer eller er på vej til at fungere, skal gødes.

Fra høring til tidlig dialog i byudviklingen

Borgernes deltagelse og reelle indflydelse er uundværlig i byplanlægningen og udviklingen af Aarhus. Derfor skal Aarhus Kommune gå fra høring til tidlig dialog. Vi skal eksperimentere med midlertidig anvendelser af byrum, bygninger og grunde. Borgere, politikere, ledere og medarbejdere i kommunen skal have mulighed for at blive klogere undervejs.

Byplanlægningen skal skabe rum og plads til aktivt medborgerskab.

“ Det skal være nemt og enkelt at være aktiv medborger, og det må gerne være sjovt. ”
(Citat: borgergruppe)

“ Hvis vi hver især bruger 10 minutter om ugen på at tale med et menneske, der ikke ligner os selv, så vil aktivt medborgerskab i Aarhus stille og roligt vokse frem. ” (Citat: borgergruppe)

KOMMUNIKATION

Kommunikation er midlet

Kommunikation er middel til samskabelse og aktivt medborgerskab. God kommunikation bygger på respektfuld og ligeværdig information og dialog. Kommunikation handler om måden, vi møder hinanden. For at handle som medborgere skal vi mødes som medborgere. Den levende samtale hjælper os til at finde ud af, hvad vi kan udrette sammen.

Byen vokser

Ingen kan have det fulde overblik over alt, hvad der sker og hvad der er godt for alle kvarterer og lokalområder i midtbyen, uden for Ringgaden og i de omkringliggende landsbyer. Derfor er det et fælles ansvar for alle som bor, arbejder eller studerer i Aarhus Kommune at fortælle hinanden om ønsker, idéer, behov, udfordringer og muligheder. Kommunikationsplatformene, relationer og netværk skal bidrage til at sprede idéer, budskaber og fælles viden om, hvad der sker i lokalområderne.

“ Hvis vi hver især lytter, så vil aktivt medborgerskab være en gevinst for Aarhus Kommune og give bedre og hurtigere løsninger. ” (Citat: borgergruppe)

“ Hvis vi hver især har medindflydelse så vil aktivt medborgerskab få flere til at tage aktivt del. ” (Citat: borgergruppe)

Det skal være let at kommunikere med hinanden

Kommunikationsvejene mellem kommunen og borgerne skal være korte og det skal være tydeligt, hvad der kommunikeres om, og hvorfor vi kommunikerer i den konkrete situation. Når kommunen ønsker at gennemføre initiativer, der vedrører borgerne, skal inddragelsen ske så tidligt, at der er reel mulighed for at påvirke processer og resultater. Alle grupper skal kunne inddrages. Det er kommunens ansvar at vise, hvilke muligheder der er for at påvirke en sag. Med til denne service hører kvalificerede og velbegrundede svar til borgerne om beslutninger og afgørelser.

Tilpas kommunikationen til målgruppen

Kommunen skal i dialog med mange forskellige målgrupper. Kommunikationen skal derfor være tilgængelig og forståelig. Kommunikationsformen skal tilpasses modtagerens viden og forudsætninger. Nogle kommunikationsplatforme skal være mobile og kunne "flyttes ud" til borgerne.

UDVIKLING AF MEDBORGERSKABSPOLITIKKEN

Medborgerskabspolitikken er udviklet i fællesskab af borgere, virksomheder, foreninger, frivillige, medarbejdere, uddannelsessteder og politikere i Aarhus i 2014-2015. Over 700 har deltaget i formuleringen af medborgerskabspolitikken, som er den første af sin slags i Aarhus Kommune.

I udviklingen af medborgerskabspolitikken har ambitionen været:

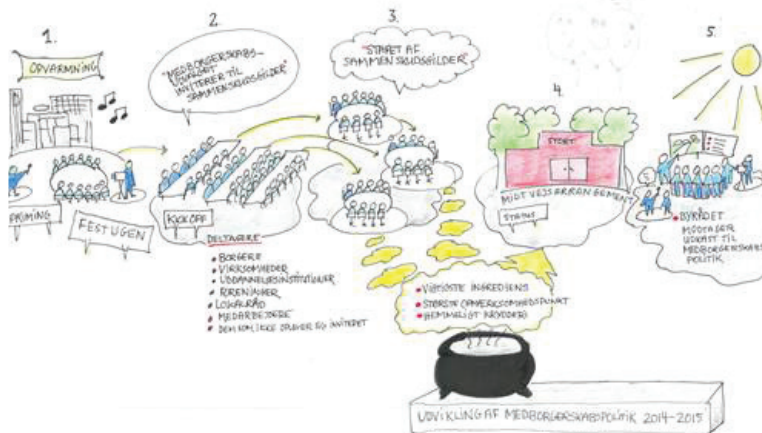
- En bred og åben fordomsfri involveringsproces, hvor alle involverede har haft mulighed for at drøfte medborgerskabstemaer, der betyder noget for dem, pege på emner og formuleringer, som skulle med i politikken.
- En sammenkogning af de mange bidrag fra de involverede efterfulgt af en åben høringsproces med god tid til at afgive høringsvar og behandle høringsvar.
- En læsevenlig, vedkommende, ambitiøs og langtidsholdbar politik, som kan sætte ramme og retning for medborgerskab i Aarhus.

Byrådet har det formelle ansvar for politikken, men at den leves er et fælles ansvar for Aarhusborgere. Fremover vil medborgerskabspolitikken udgøre et fundament for udviklingen af Aarhus og kommunens velfærdsopgaver.

“ Vi håber Aarhus kan gå forrest og arbejde for medmenneskelighed. ” (Citat: borgergruppe)

“ Hvis vi hver især tager ansvar, så vil aktivt medborgerskab i Aarhus betyde gode relationer for alle og en god by at bo i.” (Citat: borgergruppe)

“

” (egne citater)

A large rectangular area enclosed by a dashed orange border, containing 15 horizontal blue lines for writing. A large black exclamation mark is positioned at the bottom right corner of this area.

egne noter

Medborgerskabspolitikken er vedtaget af Aarhus Byråd
9. marts 2016
www.medborgerskabi aarhus.dk